

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

FAAL NÜFUS

- **Bir ülkedeki 15-64 yaş grubundaki insanlara faal nüfus denir.**

1.İŞGÜCÜ

faal nüfus **tan**

-hasta ve sakatlar ile
-çalışmak istemeyenler

çıkarılırsa

=**FAAL İŞGÜCÜ** ne ulaşılır.

İşgücü, bir ÷lkede çalışanlarla çalışmayanların toplamıdır.

Nasıl olursa olsun emeğini arz edenlerin toplamı işgücünü oluşturur.

İşgücü ile faal nüfus kavramları genellikle aynı anlamda kullanılır.

Ancak faal nüfus içinde hasta ve sakat olanlar ile çalışmak istemeyenler de **bulunmaktadır.**

- **Bir ÷lkedeki işgüçü miktarını,**
- **o ÷lkenin nüfusu,**
- **piyasa şartları,**
- **teknoloji seviyesi,**
- **hukuk sistemi,**
- **toplumun sosyal, kurumsal ve moral özellikleri belirler.**

- **Ülke nüfusu** fazla ve sağlıklı olursa, işgücü miktarı da fazla olacaktır
- **İşgücü piyasası;**
- tam olarak işlerse ve
- ücretler yüksek düzeyde belirlenirse,
- aktif olarak çalışmak isteyen işgücü miktarı artar.
- **Teknolojik gelişmeler** bazı sektörlerde işgücünü azaltırken, bazı sektörlerde işgücü arzını artırabilmektedir.

- Bazı ülkelerin **hukuk sisteminde** kadının ve çocukların çalışmasına izin verilmemesi, çalışmaları için çiraklık, eğitim gibi bazı zorunlulukların konulması işgücü miktarını azaltacaktır.

- Toplumsal olarak **bazı mesleklerin hor görülmesi**, faal nüfusun bir kısmının o mesleklerde çalışmak istememesi sonucunu doğurur.
- **Servetin dağılımı** da işgücü miktarını etkiler. Eğer, servet belirli bölgelerde toplanmışsa, nüfusun bir kısmı elde edeceği rantlarla geçinebilir. Bu yüzden de çalışmak istemeyebilir.
-
- **Eğitim düzeyinin** yüksek olması, çalışmak isteyenlerin sayısını artırır.

- **2.TAM İSTİHDAM**

- **GENEL ANLAMDA ;**

- **Tam istihdam;**

- bir ekonomideki emek, sermaye, doğal kaynaklar ve girişimci faktörlerinin tamamının üretimde çalışıyor olması, boşta kalan üretim faktörünün hiç olmamasına denir.

- **DAR ANLAMDA ise ;**

- **tam istihdam;**

- bir ekonomide çalışma yaşına gelmiş ve çalışmak isteyen herkesin yani emeğin tamamının iş bulabilmesidir.

3.EKSİK İSTİHDAM

- **Geniş anlamda** eksik istihdam, bir ekonominin sahip olduğu emek, doğal kaynaklar, sermaye ve girişimci gibi üretim faktörlerinin tamamının üretimde görev alamamasını, bir kısmının boşa kalmasıdır.
- **Dar anlamda** eksik istihdam ise, bir ekonomide çalışmak istediği halde ve çalışma yaşına ulaştığı halde, **iş arayıp da bulamayanların olduğu bir durumdur.**

4. İŞSİZLİK

- **İşsizlik**, faal nüfus içinde olduğu halde,
- çalışmayan
- ve iş arayanların
- olduğu durumdur.

4. İŞSİZLİK

İŞSİZ

- **İşsiz**, çalışma iradesine ve iktidarına sahip olup, mevcut iş kanunlarına göre ve geçerli bir ücret düzeyinde çalışmaya razı olduğu ve iş aradığı halde iş bulamayan kişiye denir.

4. İŞSİZLİK

İŞSİZ

- **İşsizlik Oranı**, bir ülkedeki işsizlerin toplam işgücü içindeki payına denir.
- Şu formülle hesaplanır:

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz Sayısı}}{\text{Toplam İşgücü Sayısı}} \cdot 100$$

5.İŞSİZLİK TÜRLERİ

- a) Friksiyonel İşsizlik
- b) Yapısal İşsizlik
- c) Konjonktürel İşsizlik
- d) Mevsimlik İşsizlik
- e) Gizli İşsizlik
- f) Gönüllü İşsizlik/iradi işsizlik
- g) gayri iradi işsizlik
- h) Doğal İşsizlik
- I) Bölge ve sektör işsizliği

- **a) Friksiyonel İşsizlik**

- **Friksiyonel işsizlik** eğitimlerini yeni tamamlayanların iş buluncaya kadar ve çeşitli nedenlerle işlerini değiştirmek isteyenlerin, mevcut işini bırakıp yeni işe başlayıncaya kadar geçen süredeki işsizliğe denir.
- Buna **arama işsizliği** veya **arızı işsizlik** de denilmektedir
- *****Bir ülkede işgücü arzı ile işgücü talebi birbirine eşit olsa bile friksiyonel işsizlik her zaman vardır. Oranı ise %4'lere kadar normal kabul edilmektedir.**

- **b)Yapısal İşsizlik**
- Bir ũlkenin ekonomik yapısında meydana gelen değişmelerin sebep olduğu işsizlik tũrũdũr.
- **Bu işsizliğe sebep olarak;**
- Talepteki değişmeler sonucu **emek talebinin yapısının değişmesi**
- **Teknolojik değişimler (emek yoğun tek. den ser. Yoğun teknolojiye geçiş)**

- **b)Yapısal İşsizlik**
- **Ekonomide genellikle makinaleri daha fazla kullanan bir yapı değişikliğine gidilmektedir.**
- Ancak, bir yandan bu yapısal veya teknolojik değişimden işsizlik ortaya çıktığı gibi, diğer yandan da teknolojik değişmeler yeni iş imkanları da oluşturmaktadır.

- **Ekonomi geliştikçe bazı üretim dalları da ortadan kalkabilmektedir.**
- **O üretim dalında çalışanlar da işsiz kalmaktadır. Çeşitli el sanatlarının yerini fabrika ürünleri almaktadır.**
- **Böylece yok olan meslek kollarında çalışanlar da artık işsiz kalmaktadır.**
- **Kalaycılık, faytonculuk vb.**

(Bocut, berber) yapısal işsizlik

- Zaman içinde üretim teknolojisinde ve tüketici tercihlerinde meydana gelen değişmelerin ekonominin talep ve üretim yapısında yol açtığı işsizliğe yapısal işsizlik denir.
- Bu değişmeleri sırasıyla inceleyebiliriz:
- A) üretim teknolojisinin değişmesi:
- İktisadi büyüme ile birlikte verimliliği arttırmak için , ekonomide emek yoğun teknolojiler yerini sermaye yoğun teknolojilere bırakmaktadır.

- Ser. Yoğun teknoloji uygulamalarına tarım sektöründe mekanizasyon,
- sanayi sektöründe de otomasyon adı verilir.
- Üretim sürecinde emek yoğun teknolojilerden ser. Yoğ. Tek. Geçiş esnasında ortaya yapısal işsizlik çıkmaktadır.

- **B) tüketici tercihlerinin değişmesi:**
- Zaman içinde tüketici tercihlerinin değişmesi, geleneksel ürünlerin üretiminde çalışanların işlerini kaybetmesine yol açmaktadır.
- Yeni zevk ve tercihler, talebin yönünü değiştirerek, modası geçen malların üretimini caydırmaktadır.
- Dolayısıyla modası geçen malların üretiminde uzmanlaşan işçiler işlerini kaybetmektedirler.

● **c)Konjonktürel İşsizlik**

- **Konjonktürel işsizlik** Ekonomide *konjonktürün* daraldığı dönemlerde ortaya çıkan işsizlik türüne denir.
 - **sebebi efektif talep olup;**
- **talep yetersiz iken işsizlik artmakta,**
- **talep yüksek iken işsizlik azalmaktadır.**

● **c)Konjonktürel İşsizlik**

- Ekonomide işlerin artıp azalmasına **konjonktür dönemleri** denir.
- Bazı yıllarda ekonomi genişler, talep artar, ne üretilirse satılır.
- Daha fazla üretim olur ve daha fazla işgücü işe alınır.
- İşsizlik azalır.
- Buna **canlanma dönemleri** denir.

- Bazı yıllarda ise ekonomi daralır.
- Talep düşer. Üretilenler üreticinin elinde kalır.
- Bunları satabilmek için fiyatlarını düşürebildiği kadar düşürür.
- Buna **depresyon dönemleri** denir.
- Satılmadığı için üretim yapılmayınca, yeni işçiler işe alınmaz, mevcutları da çıkarılır.
- Milli gelir düşer, milli gelire bağlı olan her şey kötüleşir.
- Bu döneme **daralma dönemleri** de denilmektedir.

• **d) Mevsimlik İşsizlik**

- **Mevsimlik işsizlik**, mevsimlere bağlı olarak çalışılan iş alanlarında mevsim dışında ortaya çıkan işsizliğe denir.
- Yaz turizmi, tarımda meyve ve sebze üretimi, inşaat gibi alanlarda yazın üretim yapılır.
- Kış geldiğinde ise, bu üretim dallarında üretim durur ve çalışanlar boşa kalır. Kış aylarında yaz turizmi merkezlerinde oteller ve diğer tesisler kapanır.

- Kış turizmine hitap eden yörelerde kış turizmi yapıldığından, tesisler yazın kapanırlar ve çalışanlar boşta kalır.
-
- İnşaat sektöründe kış aylarında çalışılmaz.
-
- Balıkçılık sezonu bitince balıkçılar çalışmaz.
- Mevsimlik ramazan davulculuğu

• e) Gizli İşsizlik

- **Gizli işsizlik;** Fiilen bir işte çalışıyor görünmesine rağmen, üretime hiç katkısı olmayanların oluşturduğu işsizlik türüdür. Bu durumdaki işçiler, üretimde çıkarılsa bile üretimde azalma olmaz.
- Ekonomide genellikle işsizlik denildiğinde kastedilen açık işsizliktir. (mevcut ücret, mesai saatleri vb. şartları beğendiği halde iş arayıp da bulamayanların olması durumu)

- **f)Gönüllü İşsizlik/iradi işsizlik**
- Ekonomide, iş bulabildiği halde, mevcut çalışma şartlarını, ücret düzeyini vb. beğenmeyerek çalışmak istemeyenlerin oluşturduğu işsizlik türüne denir.
- İşsizlik denildiği zaman akla gönülsüz işsizlik gelir. Yani mevcut şartları beğendiği halde, günlerce iş aramasına rağmen iş bulamayan ve üzülenlerin olduğu olaya gönülsüz işsizlik denilir. İşsizliği bireyler istememektedir.

- **(ek a f) Gayri iradi işsizlik**
- İŐbölümü, uzmanlaŐma ve otomasyonun önemli olduğu ülkelerde ortaya çıkan işsizliktir.
- Őartlar ne olursa olsun çalışmak isteyen insanların kendi iradesi dışında iş bulamamalarıdır.
- En önemli sebebi iŐgücüne olan talebin yetersizliğidir.

- **g)Doğal İşsizlik**
- **Doğal işsizlik, friksiyonel ve yapısal işsizlik toplamına denilir. Azgelişmiş ũlkelerde daha fazladır.**
- ***** Bir ekonomide ,**
- ***tam istihdam sağlandıktan sonra ortaya çıkan işsizlik oranını***
- **ifade etmektedir.**

- **1) Bölge ve Sektör İşsizliği:** Belli bir sektörün veya bölgenin çekici bir alan olmaktan çıkması durumunda sektörün üretiminin daralmasına bağlı olarak ortaya çıkan işsizliktir.

“Doğal işsizlik oranı” (NRU-Natural Rate of Unemployment). Nairu *****

- **NRU**, enflasyon yükselişini önlemede bir ön kabul olarak başta gelişmiş kapitalist ülkeler olmak üzere pek çok ekonomide itibarlı bir şekilde karşılanmıştır.
- Çünkü bu yolla, **hem işsizlik kronik bir sorun olmaktan çıkarılıp “çare” ye dönüştürülmüş hem de makro-ekonomik araçlar menüsü zenginleştirilmiştir**

“Doğal işsizlik oranı” (NRU-Natural Rate of Unemployment). Nairu *****

- NRU'nun bir üst versiyonu (**NAIRU: Non-Accelerated Inflation Rate of Unemployment**): Enflasyon artışını frenlemeye yetecek bir işsizlik oranı.)
- **NAIRU'ya göre, artık işsizlikten şikayet edilmeyecek, şikayet söz konusu olsa bile, düşük enflasyon koşullarında yüksek işsizliğin bir başarısızlık değil bir başarı olduğu ileri sürülebilecektir.**

- NAIRU bir diğer ifadeyle ;

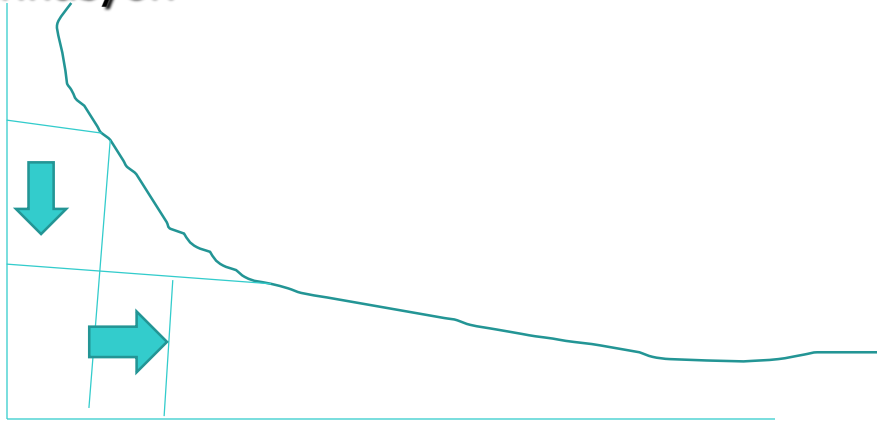
- (Doğal İşsizlik Oranı),

- **ENFLASYONU ARTTIRMAYAN**
İŞSİZLİK ORANI ;

- olarak ifade edilmektedir. (nonacceleration inflation rate of unemployment)

- Enflasyon – işsizlik
- Enflasyon ile işsizlik arasındaki ilişki Philips eğrisi ile açıklanmaktadır.
- Philips eğrisi enf. İle işsizlik arasındaki ters yönlü ilişkiyi gösterir.

- Enflasyon

işsizlik

6.İstihdam-Milli Gelir İlişkisi

- Bir ekonomide istihdam düzeyi yükselirse milli gelir düzeyi de yükselir.
 - Milli gelir düzeyi yükseldiğinde,
- toplam talep miktarı ve yatırımlar artacaktır.
Üretim artacak
- ve daha fazla üretim yapabilmek için daha fazla işgücü işe alınacaktır yani istihdam artacaktır.

• 7.İşsizlik-Büyüme İlişkisi

- Ekonomik büyümenin fazla olduğu dönemlerde işsizlik azalır yani daha fazla işçi işe alınır.
- Ekonomik duraklamanın olduğu dönemlerde ise üretim düştüğü için daha az işçi çalıştırmaya ihtiyaç duyulur.
- Bazı işçiler işten çıkarılır.
- İşsizlik oranı artar.
- **Ekonomik büyümenin ölçüsü reel GSYİH da yıldan yıla ortaya çıkan artış oranlarıdır.**

OKUN KANUNU

- Ekonomik büyüme ile işsizlik oranı arasındaki ters yönlü ilişkiye iktisat literatüründe;
-
- OKUN KANUNU ,
- denilir.

OKUN KANUNU

- GSYİH'daki her %2'lik düşüş, işsizlik oranını yaklaşık %1 artırır.
- **Terşinden** düşünülecek olursa, **GSYİH'daki her %2'lik artış,**
- **işsizlik oranını %1 azaltır.**
- Buradaki GSYİH artışları reeldir. Yoksa fiyatların yükselmesiyle nominal GSYİH'nın artması ve potansiyel GSYİH'nın üzerine çıkması, bu şekilde işsizliği etkilemez.

• 8.İŞSİZLİĞİN ÖNLENMESİ POLİTİKALARI

• a)Konjonktürel İşsizliğin Önlenmesi Politikaları

- Depresyon yani ekonomik konjonktürün daraldığı dönemlerde, hükümetler işsizliği önlemek için **genişletici para ve maliye politikaları** uygularlar.
- Böylece daralan ekonomik aktiviteleri yeniden genişleterek talebi artırmaya çalışırlar. Talebi artırarak, sırasıyla yatırımları, üretimi ve işgücü talebini artırmaya çalışırlar

• **b) Friksiyonel İşsizliğin Önlemesi Politikaları**

- İş kurumu gibi kamu kurumlarının veya bu alandaki sivil toplum örgütlerinin geliştirilmesiyle iyi bir bilgi akışı sağlanabilir. Böylece iş arayanlar ile işçi arayanlar çok daha kısa sürede karşılaştırılarak iş bulma süresi kısaltılabilir.
- Uzun dönemli bir politika olarak, eğitim sisteminin iyi planlanması gerekir. Herkesin eğitimini kendi yeteneklerinin olduğu ve sevdiği, verimli olabileceği alanlarda yapması sağlanabilir.
- Böylece işe girenler işini değiştirme gereği duymayabilir.

• **c)Yapısal İşsizliğin Önlenmesi Politikaları**

- Ekonomide yapı değişikliği olduğunda, örneğin emek yoğun üretimden, sermaye yoğun üretime geçildiğinde boшта kalan emeği yeni ortaya çıkacak iş alanlarına yönlendirmek gerekir.
- Yeni teknolojiler ortaya çıktığında, eski işçilerin bilgileri yetersiz ve geçersiz hale gelmektedir. Bu tür işçileri yeniden yönlendirerek ve eğiterek çağın geçerli mesleklerini edinmeleri sağlanabilir.

- **d)Gizli İşsizliğin Önlenmesi Politikaları**

- **Gizli işsizliği önlemenin tek yolu vardır. O da yeni iş alanları oluşturmaktır.** Az gelişmiş ülke ekonomileri bunu yapamamaktadır. Yeni yatırımlar yaparak üretken işler ortaya çıkmadığı sürece gizli işsizlik devam edecektir.

- **e) Mevsimlik İşsizliğin Önlenmesi Politikaları**
- Mevsimlik işsizliği önlemek için **mevsim dışında da aynı tesislerde mal veya hizmet üretiminin sağlanması gerekir.**
- Örneğin, yaz aylarında deniz turizmine hitap eden turizm tesislerinin, **kış aylarında kongre turizmine** hitap etmesi daha uzun süre çalışma sonucunu doğurabilir.
- Kış aylarında kayak turizmine hitap eden tesislerin ise **yaz aylarında yayla turizmine veya çim kayağı** gibi alternatif hizmet üretimlerini planlaması gerekir.

• **BÖLÜM SONU**